

ASLINDA KRAL "ÇIPLAKMIŞ!"; ENERJİ KRİZİ YOK, ENERJİ (BAKANLIĞI) YÖNETİMİ KRİZİ VAR...

Arif KÜNAR

EMO ve DPT 8. Beş Yıllık Kalkınma
Planı Enerji Komisyonu Üyesi

Yaklaşık 35 yıllık bir geçmiş olan Akkuyu Nükleer Santral ihalesinin süresiz ertelenmesi ya da daha doğru bir deyişle "iptal" edilmesi, birçok ilginç gelişme ve tartışmalara yol açtı. Pahalıya mal olan bu nükleer maceramız; bir yandan yıllardır kralın "çıplak" olduğunu iddia edenlerin (ülkemizde aslında çok ciddi bir enerji yönetim krizinin olduğunu, bu yönetim krizinin kronik enerji krizi yarattığını, bunun da hiçbir şekilde nükleer santrallerle çözülemeyeceğini söyleyen başta Elektrik Mühendisleri Odası ve Nükleer Karşıtlarının) aslında ne kadar haklı olduklarının acı bir şekilde teyit edilmesini sağladı. Bir yandan da, yine EMO ve Nükleer Karşıtlarının alternatif olarak yıllardır önerdiği, gündeme getirdiği bir çok "ihmal" edilmiş konunun üzerine gidilmesine bir vesile oldu. Fakat bazı "malum" çevreler, hala ve ısrarla kamuoyunu bu konuda yanıltmaya çalışıyorlar. Yaşanan enerji krizinin sorumlularının; çevreciler, nükleer karşıtları ve EMO olduğu dezenfarmasyonunu yaymaya çabalyorlar. Örneğin, İzmir

eski Belediye Başkanı Dr. Burhan Özfatura'ya göre; "Ülkeyi yöneten, (sıkıntının doğmasında ciddi bir sorumluluğu da bulunan) medyanızın belirli kesimi, şimdi (her zaman olduğu gibi) politikacıları topa tutmaktadır. Asıl sorumlu tutulması gereken kesimleri ise dile getirmemektedir. Kimdir bu sorumlular?"

1-Çevreciliği istismar eden, her hayırlı işe ve yatırıma karşı çıkan (sayısı az, verdiği zarar büyük) kesimler: Yine, nükleer santrallara karşı yürütülen kampanyalar da, çevre amacından ziyade politik ve ideolojik saplantılara dayanmaktadır (Maalesef başarılı da olmuşlardır).

2-Mevcut Yargı Düzeni: Eğer, Danıştay ve idare mahkemeleri, bu konularda daha geniş perspektif sahibi olsalardı; ya da Türkiye'de gerçek anlamda demokrasi olup da, kararlar halkın temsilcileri tarafından verilebilseydi; bu sıkıntılar doğmazdı.

3-Bürokrasi: "Kaçma, karışma, çalışma" felsefesine uygun davranılmıştır.(1)

Akkuyu Nükleer Santral ihalesi sürecinde, nükleerci bir bilimadamin-dan-akademisyenden çok farklı bir tutum(*) sergileyenlerden Prof. Dr. Osman Kemal Kadiroğlu da; "EMO nükleer santrallara ideolojik nedenlerle karşıydı, şimdi sormak gerek ne yapacağız bizler? Bu kazığı atanlara yardım ederken hiç düşünmediniz mi diye sormayacak mıyız? Çok sevgili Başbakanımızın sindirim sistemine rahatsızlık veren enerji politikalarının bizleri rahat ettirecek politikalar olduğunu umarım seçimlerde hatırlayabiliriz..." diyor.(2)

(*) İlgisine ve merakısına not: Nükleerci bilimadamların "hale-i ruhiyeleri"nin anlatılmaya çalışıldığı "Nükleer muhterisler" başlıklı uzunca bir yazımı, Birikim Dergisi'nin Ekim 2000 sayısında yayınlamıştır.

Oysa ülkemizin bugün içinde bulunduğu enerji krizinin esas "suçlusunun"; enerji yönetimi krizi ve bizatihi Enerji Bakanlığı olduğunu EMO dışında "resmi" olarak yüksek sesle dile getiren DPT Müsteşarı Akin İzmirlioğlu'na göre de açığın sebebi; Enerji Bakanlığı'dır... "Karşı karşıya bulunulan enerji açığının nedeni Müsteşarlığımızca projelere onay verilmemesi değil, bugüne kadar müsteşarlığımızca onay verilmiş ve yapım kararı alınmış olan kamu ve özel kesim projelerinin uygulamaya geçirilmesidir", "Bu projeler için görüş ve tavsiyelerde bulduk. İğdir projesinde yer ve kapasite seçimi sakıncalı. Aliğa LNG ve Aliğa Fuel-Oil projelerinde tarifeler yüksek. Bu projelerin işletmeye gireceği 2003-2004 döneminde de yeterli enerji üretim kapasitesi oluşacağı için sonraki yıllara ertelensin dedik. Buna rağmen, Bakanlık bugün aynı projeleri Müsteşarlığımızın görüşlerini dikkate almadan, aynı şartlarla tekrar uygun görüşe gönderiyor"(3). DPT Müsteşarı İzmirlioğlu, Enerji Bakanlığı'ndan DPT'na gelen eleştirileri de şöyle yanıtlıyor; "Ben, her projeyi imzalasam ve hemen gerçekleştirilebileceğini varsayarsak, kullanmadığımız enerji için 7 milyar dolar ödeyemeyeceğimizi söyledim."(4)

Benzer bir başka tespit, uzun yıllar TEK Genel Müdürlüğü yapmış ve halen Dünya Enerji Konseyi Üyesi olan, enerji planlaması konularında çalışmalarını sürdüren F. Behçet Yücel tarafından da sıkça dile getiriliyor; "Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu enerji krizi iki nedene bağlıdır:

- Sağlıklı bir şekilde ve zamanında karar almada yaşanan sorunlar, yani karar alma krizi.
- Enerji Bakanlığı'nın "düzenleyici" rolünü yerine getirememesinden ileri gelen sorunlar.

Bu durumda, yatırımlar çok gecikmekte, önemli arızaların giderilmesi uzamakta, üretim yapan özel sektör kendini güvende görmediğinden üretimini tam kapasite ile sürdürememektedir. Ayrıca tüketici yeterince aydınlatılmadığı için ve yönetimlere güven duymadığı için önlemlerin uygulanmasına katılmaktadır."(5)

TEAŞ'ın Batırılışı...

Hazine Müsteşarlığı ve hatta TEAŞ Üst Düzey eski/yeni Bürokratları da benzer düşünceleri dile getirmektedirler. Şu anda maalesef Türkiye'nin çok sağlıklı ve gerçekçi bir enerji projeksiyonu, yatırım planı ve bunları kontrol-koordine edecek bir yapısı yoktur. Her lobi (nükleer, kömür, petrol, hidroelektrik, doğalgaz, rüzgar, mobil, vb.) kendi santallerini, hesapsız-kitapsız-plansız-programsız bir biçimde Enerji Bakanlığı kanalıyla satmaya çalışmaktadır. DPT, Hazine Müsteşarlığı ve TEAŞ'a siyasi baskıyla ve/ya KHK gibi hukuki olmayan yollarla, gerekirse bu kurumları bypass ederek zorla kabul ettirmeye çalışılan pahalı, kirli, tehlikeli, fazla, yanlış birtakım yatırımlar ülkenin geleceğini ipotek altına almaktadır. Türkiye'nin enerji geleceği; tam bir keşmekeş, belirsizlik, yağma düzeni ve plansızlık içindedir. Hangi tip santralin nereye, ne zaman, kaçta, hangi yöntemle yapılacağı belirsiz olduğu için de; enerji iletim alt yapısı ve bunlara dayalı sanayileşme politikalarımız da netleştirilememektedir. Bütün bunların üstüne bir de; özelleştirme, tahkim, Yİ, YİD, Elektrik Piyasası Kanunu, TEAŞ'ın tekrar bölünmesi, uluslararası siyasi ve konjonktürel doğalgaz, petrol tercihleri gibi işin içinden çıkılmaz bir politika/sızlık yumağı örülmüştür.

Bugüne kadar arka planda kaldığı için pek bilinmeyen, ama yaşanan krizde epeyce bir paya sahip bir

başka ciddi "yanlışlıktan" ve "suis-timalden" de söz etmek gerekiyor. Kurumu, işletmeyi, personeli, iş yapma tarzını ve sorunları çok iyi bilen, uzun yıllar TEK-TEAŞ'de görev yapmış birçok bilgili, idealist, dürüst üst düzey teknokrat-bürokrat; küstürülmüş, zaman zaman kıyılmış, sürülmüştür. Hala özveriyle bu kurumlarda görev yapan, ülkenin kaynaklarını kollamaya çalışan birçok sağduyulu, yurtsever teknokrat-bürokrat-mühendis-uzman sindirilmiş ve çaresiz durumda bırakılmıştır. Bunların yerine siyasilerin ve dolayısıyla firmaların baskılarına boyun eğmek zorunda bırakılan ve "iş" hiç bilmeyen; "akrabalar", "hemşeh-riler", "başka meslekten olanlar", "parti sempatanları", "komisyoncular" enerji sistemimizi, mevcut santrallerimizi İŞLET(tire)MEMİŞ-LERDİR. Akkuyu Nükleer Santral İhalesi sürecinde, belli bir nükleer santral firmasına göre hazırlanan şartnameyi onaylamadıkları için; son 3 yılda, 2 Nükleer Santraller Daire Başkanı görevden alınmıştır. Kömür diye TEAŞ'ne zorla satmaya çalıştıkları taşı (bu taşı satmaya

çalışan firmanın sahibi de, Enerji Bakanı ile aynı partiden) satın almadığı için bürokratinin görevden alan bir Enerji Bakanlığı Müsteşarı, daha sonra firmaya danışman oluyorsa, bu ülkede enerji krizi yeni yatırımlarla da çözülmez. Bir başka örnek, yalnızca 2 ünitesi 600 milyon dolara mal olmuş olan bir termik santralimizi, 4 ünitesiyle birlikte 150 milyon dolara özelleştirilmesi için onay veren ve çeşitli soruşturmalar geçiren Termik Santraller eski Daire Başkanlarından birisi, özelleştirilen bu santrale daha sonra genel müdür olmuştur. Bir zamanlar TEK-TEAŞ'de üst düzey teknokrat-bürokrat olarak görev yapan bazı kişilerin, hangi koşullarla santral anlaşmalarına imza attıkları ve kurumdan ayrıldıktan sonra, imzaladıkları projeleri yapan firmalarda görev alıp/almadıkları incelenirse, çok ilginç başka "tesadüflerle" karşılaşılacaktır.

Mevcut santrallerimiz ve iletim-dağıtım hatlarımız adeta çalıştırılmamış, daha sonra da peşkeş çekilmiştir. Gerekli bakımlar-iyileştirmeler zamanında yapılmamış,

yenilenebilir enerji kaynaklarının, mevcut-yeni yatırımların önü tıkılarak, hep nükleer santral ön plana çıkarılmıştır. Bu kurumları, politikacıların ve firmaların elinden kurtaramadıkça, bu sorunlar daha da büyük sorunlar doğurmaya devam edecektir. Nasıl ki, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Üst Kurulu, son bir yıldır ciddi bir çalışma yürütmüş ve bankalardaki kaçakları, usulsüzlükleri bir bir açığa çıkarmaya başlamışsa, benzer bir denetim yapısını da enerji sektörü için oluşturmak kaçınılmazdır. Çünkü daha önceki, yeni başlamış ve ihale edilen onlarca tip santral sözleşmeleri incelenecek olursa, devletimiz belki de batık bankalardan daha büyük bir yükün altına sokulmuştur. Keza basına da sızan buna benzer eleştirileri ve tesbitleri Dünya Bankası Enerji Misiyonu defalarca yapmış, hatta "TEAŞ'ın batmış" olduğunu 17 Aralık 1999 tarihli "resmi" bir raporla Enerji Bakanlığı'na bildirmiştir.(6)

Mevcut hidrolik ve termik santralleri işletmekte bile yetersiz ve çaresiz kalan Enerji Bakanlığı (Keban, Karakaya ve Atatürk Barajlarının su seviyesinin çok düşük olduğu, termik santrallerin bakımlarının yapılması nedeniyle krizin oluştuğu gerekçelerinin ardına sığınarak, bunların neden bu hale getirildiğinin sebebini açıklamadan ve hesabını vermeden); sadece ihaleye çıkan, müteahhitlere, firmalara arpalık yapan "Yatırım Bakanlığı" haline getirilmek isteniyor. Sorun çok net olarak ortadadır ve gelinen nokta; bizleri kamuoyunun önünde bir kez daha "maalesef" haklı çıkarmıştır.

Nükleer Masalı Söndü

Yıllardır nükleer enerjiye karşı savunduğumuz diğer tüm haklı argümanlarımızı bir yana bıraksak bile, yalnızca "ekonomik" olmadığı için bile nükleer santral yapılmasına

karşı çıkmıştık. Bu argüman, sonunda devlet tarafından da "resmen" kabul edilmiş oldu. Yine genel ülke yönetim(sizlik) krizinden kaynaklı olarak, yıllarca borç batağına batırılmış olan Türkiye'nin en azından daha fazla borçlanıp, altından kalkamayacağı tehlikeli bir başka serüvene daha girmesi önlenmiş oldu. Bunu yıllardır her platformda dile getiren EMO'nı kaale almayanlar, DPT ve Hazine Müsteşarlığı'nın gidişatı görmesi ve engellemesiyle sonunda nihayet anlayabildiler. Bunun çok riskli, pahalı ve altından kalkılamayacak, "yanlış" bir yatırım olduğunu; bir de Dünya Bankası ve Avrupa Birliği "resmen" deklere edince, Başbakan Bülent Ecevit bile "içine sindiremedi". Hatta bu projeyi en çok savunan ANAP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz da, nükleer santrallerin maliyetlerinin eskiye oranla çok arttığını, pahalı bir enerji türü olduğunu beyan etmek zorunda kaldı. Böylelikle 35 yıldır yatıp-kalkıp Türkiye için nükleer santrallerin; "olmazsa olmaz", "tek ve zorunlu", "en ucuz ve ekonomik" bir seçenek olduğu söyleyenlerin "mumları" söndü. Artık bugüne kadar enerji planlarında hiç ciddiye alınmayan rüzgar, güneş, jeotermal, biomas, küçük hidroelektrik santralleri vb. alternatif enerji kaynakları kullanılmaya çalışılmaktadır. Enerji verimliliği, tasarrufu, etkinliği üzerine somut gelişmeler yaşanmaktadır. Kayıp ve kaçakların üzerine gidilmektedir. Mevcut enerji alt yapısının ve kaynakların iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için çabalar sarfedilmeye başlanmıştır. Bunlar, yıllar önce ve sürekli yapılması gereken, ama bir türlü yapılmayan "asli" işlerdi zaten. Ama bugün gelinen noktada, bütün bunların yapılmaya başlanması bile, ülke ve kendi yenilenebilir kaynaklarımız açısından sevindirici ve umut verici gelişmelerdir.

Bizim Mobil (Yüzer-Gezer) Santralleri; Yüzmeyi ve Gezmeyi Bilmiyorlar...

Yapılan iyi ve doğru çabaların yanısıra, bir yanıştan kaçarken bir başka yanışı yapma durumuna da sıkça rastlanmaktadır. Ancak HİÇ BİR ZAMAN İKİ YANLIŞ BİR DOĞRU YAPMAZ. Nükleerden kaçarken, başka bir yanışa düşülmemelidir. Mevcut enerji krizi bahane edilerek, apar topar mobil (yüzer-gezer) santraller adı altında; hem çevreyi çok kirletecek olan hem de çok pahalı olan yeni enerji yatırımları pazarlanmakta ve tezgahlanmaktadır. İhalesiz ve ÇED uygulamalarından muaf tutularak gerçekleştirilmeye çalışılan bu santrallerin kurulması çok büyük bir yanıştır.

Bugüne kadar işletmeye geçen, ihalesi gerçekleşen ve en son 12 Ekim 2000'de ihalesi yapılan "gezer" santrallara verilen teklifler şöyledir:

26 Ekim 2000 tarihli Resmi Gazete'de; Anayasa Mahkemesi'nin mobil santrallerle ilgili KHK'nin iptali kararı yer alırken, TEAŞ yangından mal kaçır gibi aynı günkü Resmi Gazete'de 5 adet "yüzer" (Trabzon/Yomra, Trabzon/Çarşıbaşı, Ordu/Ünye ve Giresun/Bulancak 100 MW, Mersin/Akkuyu 130 MW) santralin ihale duyurusunu yaparak, bu santralleri iptal kararından kurtar-

maya çalıştı. Bu yüzer santrallara verilen en düşük teklifler ise aşağıda.

kadar çıkarıldı. Santrallerin mobil (gezer) olma özelliği biterken, bu santrallara güvenilerek, Enerji

Santral	İşletecek Firma	Kurulu Gücü (MW)	Teklif (cent/kwh)
Yomra	Nurol İnşaat-Nurol Enerji-Ener Enerji	100	7.031
Çarşıbaşı	Nurol İnşaat-Nurol Enerji-Ener Enerji	100	7.031
Bulancak	Nurol İnşaat-Nurol Enerji-Ener Enerji	100	7.031
Ünye	Nurol İnşaat-Nurol Enerji-Ener Enerji	100	7.031
Akkuyu	Karadeniz Enerji	130	6.786

Bu çabalar akla bir çok soru işaretini de beraberinde getiriyor kuşkusuz... İhalesiz, istediği "layık fiyattan" (14.85 cent ile 4.85 cent fiyat aralığında -tam 3 katı fark ile-), hem de hiçbir çevre mevzuatına uymadan en kötü fuel-oil yakıtını kullanarak, Hazine ve DPT onayı almadan, mevcut üretim/dağıtım planlamalarına girmeden pazarlanan bu santraller; güçlerine bakılırsa aslında hiç te mobil (yüzer-gezer) gibi gözüküyorlar. Bunlar tam tersine kalıcı santrallerdir; mevcut yasal denetleme ve kontrolleri, onayları, mevzuatları ve "bazı olayları by-pass etmek için" alelacele kurulmaktadır. "Dünyadaki örneklerinde sadece 1-1,5 MW gücünde kurulan ve treyler ile taşınabilen santraller, Türkiye'deki örneklerinde 10MW'dan başladı, son ihalede Kırıkkale'de kurulacak mobil santralin gücü 130 MW'a

Bakanlığı'nda yıllardır bekleyen projeler de rafa kaldırıldı. Yetkililer, en fazla 20 MW gücündeki santrallerin taşınabileceğini vurgularken, yapılan santrallerin 'gezici' olma özelliği olamayacağını, bu santrallerin resmen kalıcı santral sayılması gerektiğini ifade ettiler. Dünyadaki mobil santrallerden örnekler veren yetkililer, 'Mobil santraller örneğin, bir turistik bölgeye çok acil 1 MW'lık enerji ihtiyacı doğduğu zaman, bir kamyonun arkasında elektrik götürür. 3 ay çalışır ve gider. Bizdeki böyle değil. Bu bizde bazı olayları by-pass etmek için kullanılıyor' dediler."(7)

Prof. Dr. Mustafa Özcan Ültanır'a göre de; "Elektrik darboğazındayız diye, ülkemize pek çok dizel jeneratör ithal ediliyor. Yarın jeneratör çöplüğü olabiliriz. TEAŞ, yüzer-gezer santraller hem de 100 MW'lık fuel oil santralleri için ihalesiz yaptırma yetkisiyle donatılıyor. Üstelik, petrol fiyatları bütçede öngörülenin iki katını aşmışken. İzin verilse, en çok altı ayda kurulabilecek rüzgar santralleri projelerimiz var. Önü açılırsa, Türkiye iki yıl içerisinde birkaç bin MW rüzgar santrali kurabilir.. Ayrıca, birkaç bin kişinin çalışacağı rüzgar türbinleri imalat ve inşaat sanayi gibi iş alanı da yaratabilir" (8). En kötü ihtimalle bunların her birinin üreteceği 10-130 MW elektrik enerjisi; yine ithal yolla hem de daha ucuza kolayca sağlanabilir. Nasıl olsa yüzer-gezer

Santral	İşletecek Firma	Kurulu Gücü (MW)	Teklif (cent/kwh)
Hakkari	Aksa Enerji	10	14.85
İdil	İdil Enerji	10	10.98
Silopi	Karadeniz Enerji	35	10.25
Van	Ener Power	20	8.9
Esenboğa	Aksa Enerji	40	6.59
Siirt	Koni İnşaat	20	6.57
Isparta	İçtaş-Mobil Enerji	20	6.59
Mardin	Rasa	20	6.49
Kırıkkale	Gama-Barmek	130	4.94
Cide	Cengiz Enerji	100	5.09
Finike	Aksa Enerji	100	5.28
Batman	Antalya Güçbirliği-Alke	100	4.85

santrallerin kullanacağı petrolü de ithal ediyoruz, santrallerin kendisini de...

Temiz Toplum: Temiz Enerji...

Türkiye, 2000'li yılları geride bırakırken temel bir yol ayrımına gelmiştir. Ekonomik istikrar programının ve sivil toplum kuruluşlarının nükleer santrali tercih etmemelerinden dolayı, enerji politikaları anlamında yeni bir dönüm noktasını ve doğru tercih fırsatını yakalamıştır. Önemli olan bu fırsatı; hem doğa ve çevrenin hem ülke insanının, gelecek nesillerin lehine kullanmaktır. Tüm Resmi ve sivil kuruluşlar, yurttaşlar olarak, birlikte bu fırsatı en iyi şekilde değerlendirmeliyiz.

Öncelikle artık şu çok iyi bilinmeli ve hesaba katılmalıdır ki; yurttaşların istemediği-karşı çıktığı, kendilerini doğrudan/dolaylı olumsuz etkileyecek olan hiçbir yatırım gerçekleştirilemez. Bunun örnekleri; Aliağa, Bergama, Akkuyu, Fırtına Deresi, Ilusu ve diğer yerlerde yaşanmıştır. Artık başta Ulusal Enerji Politikaları olmak üzere, biz yurttaşları doğrudan ilgilendiren ve etkileyen tercihlerde söz sahibi olmak ve alınacak kararlarda yer almak istiyoruz. Enerji-Çevre-Orman-Sanayi-Turizm Bakanlıklarının ve ilgili "resmi" kuruluşların yanısıra; başta TMMOB-EMO, Üniversiteler, Çevre Kuruluşları, yerel yöneticiler ve diğer tüm STKların temsilcilerinin yer aldığı çok geniş tabanlı bir "**Ulusal Enerji Konseyi**" acilen oluşturulmalıdır. *Kapalı kapılar ardında yalnızca "resmi" karar vericilerin ve firma temsilcilerinin yer aldığı, ancak gerçekleşmesi artık mümkün olmayan planlamalar, yatırımlar, tercihler yerine; tüm ülkede yaşayanların ortak irade ve kabullerine göre daha doğru, uygun, sağlıklı, çevreyle uyumlu, temiz, küçük, ucuz enerji teknolojileri hayata geçirilmelidir.*

Kaynaklar

- 1) Enerji krizinin sorumluları, Dr.Burhan Özfatura, Dünya Gazetesi, 27.09.2000
- 2) Olan oldu halimize, Prof. Dr. Osman Kemal Kadiroğlu, 27.09.2000, Bilkent Enerji Listesine gönderdiği mesaj
- 3) Yine enerji kavgası, Hürriyet Gazetesi, 10.10.2000
- 4) Enerjide "ördek" polemigi, Milliyet Gazetesi, 27.8.2000

- 5) Elektrik sistemimizin son durumu, F. Behçet Yücel, Dünya Gazetesi, 11.10.2000
- 6) TEAŞ batıyor, Enerji Aylık Haber ve Araştırma Dergisi, Ocak 2000
- 7) Mobil santrallarda fiyat bilmecesi, Dünya Gazetesi, 30.10.2000
- 8) Rüzgar enerjisinin geleceği, Prof. Dr. Mustafa Özcan Ültanır, Dünya Gazetesi, 19.10.2000

Hükümetimiz yüzer gezer santralleri garantiye alabilmek için her türlü tedbiri düşündü. Bu santrallerin çevreye vereceği zarar yüzünden iptal edilmemesi için ilgili tüm bakanlıklar "gerekten" değişiklikleri yaptılar. Örneğin 29 Eylül 2000 tarih ve 24185 sayılı Resmî Gazete'de yeralan değişiklikler şöyle:

"Çevre Bakanlığı'ndan:

Madde 1- 23 Haziran 1997 tarih ve 22028 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'ne aşağıdaki geçici 6. Madde eklenmiştir.

Geçici Madde 6- Mobil ve yüzer elektrik santralleri ve bu santrallerin enterkonnekte şebekeye bağlantısını sağlayacak enerji iletim hatları, santrallarda kullanılacak petrol, petrokimyasal veya kimyasal ürün depoları ile limanlar, iskeleler ve rıhtımlara ilişkin faaliyetlere bu Yönetmelik hükümleri 31/12/2002 tarihine kadar uygulanmaz."

Tercümesi: Yüzer-gezer santraller 2002 yılına kadar çevreyi kirletebilirler. O tarihe kadar kendilerine izin veriyoruz. O tarihten sonra da Allah kerim! Nasıl olsa hepsi inşa edilmiş olduğundan kimse söktüremez.

(Yukardaki geçici madde dışında, su kirliliği kontrolü ve hava kalitesinin korunması yönetmeliklerine ilişkin de benzer değişiklikler yapıldı)

(*) Bu yazı, 19 Kasım 1999 tarihinde Radikal Gazetesi'nin Forum sayfasında yayınlanmış olan yazının genişletilmiş halidir. "Beyaz Enerji Operasyonu"ndan önce yazılmıştır.